

Право на безпам'ятство: як новий Цивільний кодекс приховує корупціонерів та знищує відкриті дані

[Читати на руском](#)

Право на безпам'ятство: як новий Цивільний кодекс приховує корупціонерів та знищує відкриті дані

28 квітня 2026 року в стінах Верховної Ради відбулася безпрецедентна стрімка зміна законодавчого курсу. Парламент оперативно зняв з розгляду попередній проєкт Цивільного кодексу (№14394), натомість блискавично вивів на арену новий – №15150, зареєстрований лише 9 квітня. Того ж дня профільний комітет підтримав ініціативу, а сесійна зала проголосувала її за основу.

Спікер Руслан Стефанчук та ініціатори проєкту називають це історичним кроком до оновлення приватного права. Проте для екосистеми відкритих даних (Open Data), журналістів-розслідувачів, банківського сектору та комплаєнс-систем цей документ у його нинішньому вигляді виглядає як вирок. Під гаслами захисту приватності та «цифрового образу» депутати створюють інструмент для зловживань, який знищить механізми фінансового моніторингу (KYC/AML), дозволить компаніям приховувати «російський слід» та подарує корупціонерам легальне право переписати власну історію.

Юристи YouControl [розбиралися](#), які саме норми проєкту №15150 несуть загрозу для прозорості та що варто змінити до другого читання.

Право на забуття чи індульгенція для корупціонерів?

Найбільший резонанс викликає стаття 328, яка закріплює так зване право на забуття. Відповідно до неї, фізична особа може вимагати видалити інформацію про себе з пошукових систем та баз даних, не лише якщо вона недостовірна, а й якщо вона просто «втратила суспільний інтерес».

В європейському GDPR (стаття 17) право на забуття чітко збалансоване свободою слова та виконанням юридичних обов'язків. В українському ж варіанті розмитий критерій «втрати інтересу» створює ідеальний інструмент для зловживань.

Важливі новини

24.04.2026

Дроновий бізнес із «дахом»? як Олексій Бабенко вибудував мережу зв'язків із поліцією, суддями та лю...

#ВПК #Vugiy #Ноктіс

16.04.2026

Розробник ракет «Фламінго» Денис Штілєрман зберігає бізнес у Росії та захищає інформацію про свою д...

#СІБ #Война #Війна

**ЯК ОБИЙТИ БЛОКУВАННЯ
І ЧИТАТИ НАШ САЙТ**

Останні новини

[По даті](#) [По переглядам](#) [По коментарям](#)

- 11:59 Нардепка Безугла влаштувала перепалку з Федієнком біля трибуни Ради через закон про Кіберсили
- 11:54 В окупованому Маріуполі почали здавати відібрані квартири як «соціальне житло»
- 11:49 Ватажок "ДНР" Пушилін заявив про плани відновити матчі на «Донбас Арені» після припинення бойових дій
- 11:44 У Львові площу біля ОВА та пам'ятника Чорноволу перейменують на честь Андрія Парубія
- 11:39 Україна обговорить із США пропозицію РФ про перемир'я на 9 травня, – Зеленський

 Підпишіться на наш канал в Telegram. Оперативно про головне

Уявімо: колишній бенефіціар підсанкційної компанії або фігурант корупційного скандалу п'ятирічної давнини подає позов проти медіа чи аналітичної системи з вимогою деіндексувати та/або видалити історію його бізнес-зв'язків. Якщо ця норма запрацює, медіа та аналітичні системи будуть змушені або вилучити інформацію щодо особи, або «відбілювати» репутацію таких діячів. Це повністю суперечить принципам прозорості та підзвітності дій, руйнує цілісність історичних корпоративних даних та робить неможливою процедуру перевірки контрагентів.

Як має бути: Право на видалення чи знеособлення інформації із загальнодоступних джерел має застосовуватися, виключно якщо така інформація обробляється незаконно чи є недостовірною (аналогічно до статті 8 [Закону України «Про захист персональних даних»](#)).

Приватність для юридичних осіб: оксюморон у законі

Якщо захист персональних даних людини є зрозумілим концептом, то наділення юридичних осіб правом на «приватність» – це правовий нонсенс. Проте автори проєкту №15150 пішли саме цим шляхом.

Статті 345 та 353 гарантують юридичній особі право на власний «цифровий образ» (акаунти, персональні сторінки, цифрові профілі тощо) і прямо визначають: обробка даних щодо цифрового образу юридичної особи можлива лише за її згодою.

Бізнес за своєю природою не може мати приватності в розумінні прав людини. Діяльність компаній має бути абсолютно прозорою для забезпечення безпеки господарського обігу. Вимога отримувати згоду компанії на обробку її цифрового профілю – це легальний щит для рейдерів, фіктивних медіа та фіктивних фірм. На практиці це може обмежити можливість агрегування даних про податкові борги, судові рішення, санкції або зв'язки компаній у публічні дос'є в аналітичних системах, зокрема.

В умовах, коли прозорість корпоративної структури є ключовою для запобігання шахрайству, відмиванню коштів та фінансуванню ризикових операцій, така норма може створити додаткові бар'єри для добросовісних учасників ринку та водночас – нові можливості для недобросовісних.

Як має бути: У тексті необхідно чітко зафіксувати, що обробка даних щодо цифрового образу юридичної особи (за винятком електронних підписів і печаток) не потребує згоди юридичної особи.

«Цифровий простір» як кінець автоматизованої аналітики

Ще одна загроза прихована в статтях 321, 332 та 336, що регламентують право фізичної особи на цифровий особистий простір та цифрову приватність. Проєкт визначає, що цифровий образ охоплює «будь-які форми її представлення в цифровому середовищі... цифрові профілі», і знову ж таки – їх обробка потребує згоди.

Як працюють сучасні OSINT-системи та комплаєнс-сервіси? Вони автоматично агрегують відкриті дані (ЄДР, судові реєстри, бази НАЗК) та формують аналітичне дос'є (той самий «цифровий профіль»). Під дією статті 336 створення такого профілю без згоди корупціонера чи боржника стане порушенням Цивільного кодексу. Для захисту приватності цілком достатньо контролювати те, що людина створює сама, а не те, що генерує про неї держава у вигляді відкритих даних.

Як має бути: Варто уточнити, що цифровий образ особи охоплює акаунти, сторінки, аватари та цифрові профілі, виключно ті, що особисто створені цією особою. Це дозволить не блокувати обробку відкритих державних даних, гарантовану Конституцією України та Законом «Про доступ до публічної інформації».

Право на «інформаційний спокій»: ера SLAPP-позовів

Вишенькою на торті є стаття 337 – «Право на інформаційний спокій». Задумана як право працівника не відповідати в робочий чат на вихідних, концептуально ця норма перенесена у площину загальних цивільних прав.

Це відкриває «скриньку Пандори» для так званих SLAPP-позовів (стратегічних позовів проти участі громадськості). Ризикові контрагенти зможуть вимагати від журналістів-розслідувачів та реєстрів припинити публікацію розслідувань чи видачу інформації про борги, цинічно обґрунтовуючи це тим, що суспільна увага порушує їхній «інформаційний спокій».

11:34	На кордоні з Румунією викрили спробу ввезення партії нікотиновмісних виробів майже на 1 мільйон гривень
11:28	У Києві знешкодили угруповання, яке тероризувало боржників криптопозик: понад 1500 потерпілих
11:22	Право на безпам'ятство: як новий Цивільний кодекс приховує корупціонерів та знищує відкриті дані
11:16	36 гектарів через "мертві душі": як суддя з Полтавщини Бондарь роками визнавала право власності на землю за сумнівними схемами
11:11	Удар по Дніпру: кількість постраждалих зростає до чотирьох, один чоловік у важкому стані
11:06	НАЗК виявило майже 7 мільйонів гривень неправдивих даних у декларації фігуранта справи «Чисте місто» Олексія Мушти
11:03	Ізраїль призупинив розвантаження судна з викраденим українським зерном, – ЗМІ
11:00	У Києві директору будівельної компанії оголосили підозру через незаконну забудову в Подільському районі
10:55	З Естонії екстрадували організатора схеми «пригону авто», який ошукав військових на мільйони гривень
10:50	ОВА: Через удар по передмістю Дніпра загинула одна людина, зафіксовано пожежі
10:48	У Києві під час мобілізаційних заходів стався конфлікт між перехожими та ТЦК
10:44	Атака на Дніпро: російський БПЛА влучив у житлову багатоповерхівку
10:41	На "зарплаті" в Smart Holding: як родина столичного митника Василенка пов'язана з бізнес-імперією проросійського олігарха Новинського
10:35	Від горщиків до оборонки: стало відомо ім'я ще одного "фунта" Міндіча в Fire Point
10:29	Скромна зарплата та розкішне життя: як родина головного архітектурного контролера Франківська Олега Семківа "обросла" активами
10:26	На Рівненщині чоловік відкрив вогонь по групі ТЦК та поліцейському під час перевірки документів
10:23	На Київщині повідомили про смерть сержанта ЗСУ Івана Сломчінського

Теги новин

Замість висновку

У прагненні осучаснити Цивільний кодекс та наблизити його до європейських стандартів (що саме по собі є позитивним) законодавці припустилися серйозної помилки, змішавши приватне життя з публічною звітністю

Ухвалення проєкту №15150 у нинішній редакції без урахування специфіки відкритих даних скасує презумпцію відкритості державних реєстрів. Це відкине Україну на 10 років назад у сфері прозорості та протидії корупції. У профільного комітету та депутатів ще є час до другого читання, щоб виправити ці критичні помилки та не дозволити перетворити Цивільний кодекс на кодекс захисту тіньового капіталу.

Команда YouControl закликає бізнес, медіа та громадськість до активної позиції, публічного обговорення проєкту нового Цивільного кодексу та внесення пропозицій щодо правок до найбільш критичних частин документа. Ми вже запропонували правки до статей, які стосуються сфери відкритих даних, проте в Цивільному кодексі на 800+ сторінок є ще чимало небезпечних тлумачень, які варто негайно виправляти. Адже від того, яким у підсумку буде новий Цивільний кодекс, залежить, в якій країні та за якими правилами ми житимемо. Сподіваємося, не в авторитарній, а в демократичній та європейсько орієнтованій.

Теги: [Нацагентство по предотвращению коррупции \(НАПК\)](#) [НАПК](#) [НАЗК](#) [Коррупция](#) [Корупція](#) [Стефанчук Руслан](#)
[Гражданский кодекс](#) [Верховная рада](#) [Верховна рада](#)

Софія Ковальчук

РЕДАКТОРКА СТРИЧКИ НОВИН

🕒 30 квітня 2026 г., 11:22 👁 Переглядів: 1389

💬 Коментарі: 0

Роздрукувати

Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Головна

[Про нас](#)
[Статті](#)
[Архів](#)
[Закони](#)
[Контакти](#)

Новини

[Рейдерство](#)
[Корупція](#)
[Економіка](#)
[Новини світу](#)

Конфлікти

[Політика](#)
[Корпоративні конфлікти](#)
[Кримінал](#)

Позиція

[Коментарі](#)
[Різне](#)

Думка

[Політика](#)
[Економіка](#)

Події

[Відео](#)

Війна

[Блоги](#)

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал

[Реклама на сайті](#) • [Наші партнери](#)

[Політика конфіденційності](#)

Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[YouTube](#)

[RSS-підписка](#)

[Email-розсилка](#)

[Мобільна версія](#)

COVID-19 агрессия России Атака **Війна**

Война ВСУ Вторжение

Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавірус Коррупция

Напад Росії на Україну Нападение

России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія

Россия сбу США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавіруса

Наші опитування

Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?

- Так, повністю зможе
 Частково зможе, але не відразу
 Ні, не зможе
 Це залежить від дій інших сторін
 Важко відповісти

Голосувати

[Показати результати опитування](#)
[Показати всі опитування на сайті](#)